

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**НАЦИОНАЛНО ТЕЛО ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ
КВАЛИТЕТА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ**

Београд, јул 2025. године

На основу члана 17. став 1. тачка 4. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон, 76/2023 и 19/2025), и члана 9, став 1. тачка б) Статута Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању (пречишћен текст), а на предлог директора Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета, Управни одбор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању је дана 04. јула 2025. године утврдио пречишћен текст Правилника о рецензентима Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању.

Пречишћен текст Правилника о рецензентима Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању обухвата:

1. Правилник о рецензентима Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању од 25. октобра 2018. године,
2. Одлуку о изменама и допунама Правилника о рецензентима НАТ број: 06-00-00064/4/2024-01 од 26. децембра 2024. године, из које у пречишћен текст није унета одредба члана 3., која гласи:
„ Ова одлука ступа на снагу даном доношења ”
3. Одлуку о изменама и допунама Правилника о рецензентима НАТ број: 06-00-00035/4/2025-01 од 04. јула 2025. године, из које у пречишћен текст није унета одредба члана 11. која гласи:
„ Ова одлука ступа на снагу даном доношења ”.

ПРАВИЛНИК О РЕЦЕНЗЕНТИМА

(пречишћен текст)

Опште одредбе

Члан 1.

Овим правилником се уређује поступак утврђивања листе рецензената од стране Управног одбора Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, услови за избор и разрешење рецензената као и ангажовање рецензената односно чланова рецензентске комисије за потребе Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању (у даљем тексту: Национално акредитационо тело), њихов статус, рад, обавезе и одговорности.

Рецензентска комисија

Члан 2.

Национално тело за акредитацију ангажује у рецензентским комисијама у поступцима одлучивања о акредитацији студијских програма и високошколских установа и спољашњој провери квалитета експерте из реда наставника високошколских установа, студенте и стручњаке из праксе из реда послодаваца, професионалних или струковних удружења, тржишта рада, комора и других стручних институција.

Рецензент не може бити лице које је изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у органу политичке странке, на дужност органа пословођења високошколске установе, члана Националног савета, Комисије за акредитацију, Комисије за одлучивање по жалбама, односно лице запослено у Националном акредитационом телу.

Члан 2а.

Утврђивање листе рецензената од стране Управног одбора Националног акредитационог тела (у даљем тексту: Управни одбор) се спроводи избором и разрешењем рецензената.

Услови за избор рецензената наставника из реда радно активних лица су: пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, важећа одлука о избору у звање и доказ о радном односу или радном ангажовању у смислу члана 75. тачка 14) Закона о високом образовању у високошколској установи чији је надлежни орган донео одлуку о избору у звање.

Услови за избор рецензената наставника из реда лица која су остварили право на старосну пензију су: пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, последња одлука високошколске установе о избору у звање која је непосредно претходила одласку у старосну пензију и доказ о оствареном праву на старосну пензију.

Услови за избор рецензената стручњака из праксе су пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, диплома о стеченом високом образовању као и доказ о радном искуству у складу са стеченим звањем у трајању од минимум 5 година, које се доказује потврдом или другим документом из ког се недвосмислено може закључити да је наведено лице радило на пословима са високим образовањем, а у складу са стеченом стручном спремом. Рецензент стручњак из праксе се бира за поље и област за које има радно искуство, а у складу са стеченом стручном спремом.

Услови за избор рецензената студената су пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, и доказ о статусу студента на високошколској установи у Републици Србији, који се након избора рецензента доставља периодично за сваку школску годину најкасније до новембра месеца текуће године за наредну годину.

Стручна служба Националног акредитационог тела приликом сваког ажурирања листе рецензената може да тражи од рецензента који су именовани на листи рецензената да у року не краћем од 15 дана доставе доказе из става 2. или 3. или 4. овог члана, како би задржали статус рецензента.

Управни одбор разрешава рецензента и брише га са листе рецензената:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако несавесно обавља послове или својим поступцима повреди углед дужности коју обавља;
- 3) уколико рецензент не поступи у траженом року из става 5. овог члана;
- 4) због повреде етичког кодекса из члана 17. став 1. тачка 6) Закона о високом образовању;
- 5) уколико не испуњава или престане да испуњава услове прописане Законом о високом образовању и овим правилником;
- 6) уколико не поштује рокове за достављање извештаја рецензентских комисија прописаним општим актима Националног акредитационог тела;
- 7) уколико не учествује у посети високошколској установи приликом процеса акредитације или спољашње провере квалитета, прописане важећим Правилником о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма и Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Члан 3.

Експерт из реда наставника високошколских установа је лице које има научне, стручне односно уметничке компетенције да, полазећи од Закона о високом образовању и Стандарда за акредитацију и спољашњу проверу квалитета, разматра захтеве за спровођење поступка акредитације или спољашње провере квалитета и направи писани приказ и оцену квалитета онога за шта се акредитација или спољашња провера квалитета тражи.

Студент који се именује за члана рецензентске комисије треба да познаје систем високог образовања и има искуства у раду у области квалитета високог образовања.

Стручњак из праксе је лице из одређене области које поседује знања, искуство и професионалне вештине (компетенције) које су потребне за оцену предмета акредитације или спољашње провере квалитета.

Свака рецензентска комисија у свом саставу мора имати најмање једног члана који је по стручном звању дипломирани правник, са најмање две године радног искуства у струци.

У случају акредитације студијских програма докторских студија, најмање један рецензент мора бити наставник, научник или уметник запослен на високошколској, односно научној установи из иностранства, који испуњава услове да се нађе на листи ментора за студијски програм који је предмет акредитације, у складу са стандардима из члана 12. став 1. тачка 12-14. Закона о високом образовању.

Члан 4.

Рецензентску комисију именује директор Националног акредитационог тела, на начин и по поступку прописаним Статутом Националног акредитационог тела.

Директор Националног акредитационог тела именује председника рецензентске комисије из реда рецензената.

Председник рецензентске комисије мора познавати систем акредитације и обезбеђења квалитета у високом образовању и имати искуство у вођењу поступака акредитације и обезбеђења квалитета.

Директор или лице које он овласти именује координатора предмета из реда лица запослених или радно ангажованих у Националном акредитационом телу.

Координатор није члан рецензентске комисије.

Члан 5.

Приликом предлагања рецензената Комисији за акредитацију, Колегијум стручних служби Националног акредитационог тела-води рачуна о томе да они буду међународно признати домаћи и инострани универзитетски наставници, научници, уметници или стручњаци.

У случају акредитације студијског програма специфичног националног карактера, рецензенти се предлажу из реда домаћих универзитетских наставника, научника, уметника или стручњака.

Члан 6.

Чланови рецензентске комисије су независни у свом раду и не представљају своје матичне институције.

Приликом спровођења поступка акредитације чланови рецензентске комисије руководе се начелом непристрасности и објективности.

Чланови рецензентске комисије не смеју бити у сукобу интереса.

Сукоб интереса постоји ако:

1. Члан рецензентске комисије има закључен уговор о раду или други уговор о сарадњи са високошколском установом у време када се та установа акредитује или је имао уговор о раду или други уговор о сарадњи са предметном високошколском установом у последње три године;
2. Члан рецензентске комисије на било који начин учествује у пројекту који реализује високошколска установа која је поднела захтев за акредитацију;

3. Члан рецензентске комисије учествује у управљачким, стручним или саветодавним телима високошколске установе која се акредитује или је у њима учествовао у претходне три године;
4. Члан рецензентске комисије лично повезан са руководиоцем односно особама које управљају или су запослене у високошколској установи;
5. Члан рецензентске комисије студира на високошколској установи која се акредитује или је на њој завршио студије;

Сукоб интереса постоји и у случају када се у односима наведеним у ст. 4 овог члана налазе и чланови уже породице члана рецензентске комисије (брачни односно ванбрачни друг, сродници по крви у правој линији, браћа односно сестре као и усвојеник односно усвојилац).

Уколико се у односима наведеним у ст. 4 овог члана налазе даљи сродници (сродници по крви у побочној линији, тазбински сродници и сродници по другим основама), рецензент је дужан да о тој чињеници обавести Комисију за акредитацију која ће проценити да ли такав степен сродства представља препреку за чланство рецензената у рецензентској комисији.

Члан 7.

Забрањена је директна или посредна комуникација представника високошколске установе или других лица која наступају у име високошколске установе са члановима рецензентске комисије пре и након посете високошколској установи.

Нуђење имовинске или друге користи члановима рецензентске комисије или лицима која су са њима повезана, исказивање посредне или непосредне претње, угрожавање физичког интегритета рецензента или чланова његове породице, као и сваки други вид притиска на слободно одлучивање рецензената се процесуира пред надлежним државним органима на основу пријаве рецензента или Националног акредитационог тела.

Чланови рецензентске комисије су дужни да о понашању које је супротно одредбама из става 1 и 2 овог члана обавесте координатора односно председника Комисије за акредитацију.

О кршењу забране комуницирања координатор односно председник Комисије за акредитацију обавештава Директора Националног акредитационог тела, који одлучује о мерама које ће предузети.

Мере могу бити опомена, јавна опомена, као и покретање одговарајућег поступка пред надлежним државним органима.

У случају поновљеног нарушавања забране комуницирања са члановима рецензентске комисије или нарушавања њиховог слободног одлучивања, директор је овлашћен да на одређено време суспендује одлучивање о захтеву високошколске установе.

Пре, током и након посете високошколској институцији члановима рецензентске комисије је забрањено прихватање поклона, материјалне или друге користи.

Уколико се утврди да је члан рецензентске комисије примио поклон или остварио материјалну или другу добит, Директор ће га разрешити функције рецензента и предузети одговарајуће законске мере.

Чланови рецензентске комисије су у обавези да обезбеде потпуну поверљивост података које су добили током поступка акредитације и потписују изјаву о поверљивости и непостојању сукоба интереса.

Дужности чланова рецензентске комисије

Члан 8.

Чланови рецензентске комисије су дужни да:

1. Проуче сву документацију коју је доставио координатор предмета;
2. На основу извештаја о самовредновању, а пре посете високошколској установи, пошаљу координатору попис питања на која би се требало фокусирати током посете као и, ако је потребно, доставе листу додатне документације коју би желели да имају на увид током посете;
3. Учествоју у едукацији који организује Национално тело за акредитацију;
4. Учествоју на свим састанцима рецензентске комисије;
5. Воде белешке током разговора са представницима на високошколској установи;
6. Учествоју у писању завршног извештаја и давању оцене за сваки стандард квалитета;
7. Поштују све прописане рокове;
8. Дају додатна образложења на захтев Комисије за акредитацију, Националног акредитационог тела или Националног савета за високо образовање.

Дужности председника рецензентске комисије

Члан 9.

Поред дужности из члана 8. овог правилника, председник рецензентске комисије је дужан и да:

1. Координира рад свих чланова рецензентске комисије;
2. Води састанке рецензентске комисије;
3. Води завршни састанак са управом високошколске установе;
4. Обезбеди објективност завршног извештаја и стандарда за вредновање квалитета;
5. Прослеђује завршни извештај рецензентске комисије директору Националног акредитационог тела, који га доставља високошколској установи ради давања евентуалних примедби;
6. Доставља коначни извештај рецензентске комисије поткомисији на разматрање.

Трајање обавеза чланова рецензентске комисије

Члан 10.

Обавезе чланова рецензентске комисије по правилу трају:

1. 1 - 7 дана за припрему: едукација рецензентске комисије, читање извештаја о самовредновању и осталих пратећих докумената, припрема питања;
2. 1 - 3 дана посета високошколској установи;
3. 1 - 15 дана за састављање завршног извештаја.

Дужина трајања посете високошколској установи утврђује се у зависности од обима и сложености поступка, броја и нивоа студијских програма који су предмет поступка, величине и унутрашње организације установе, као и од квалитета достављене документације и извештаја о самовредновању.

О тачном трајању и распореду посете одлучује Национално акредитационо тело у сарадњи са рецензентском комисијом, у складу са околностима конкретног случаја и начелом целисходности евалуације.

За сваку посету високошколској установи сачињава се агенда (протокол) посете, која садржи тачно дефинисан редослед активности и учесника.

Агенду утврђује координатор у сарадњи са рецензентском комисијом и високошколском установом.

Агенда се доставља свим члановима рецензентске комисије, представницима установе и другим релевантним учесницима најкасније један радни дан пре планиране посете.

Члан рецензентске комисије има право на накнаду за свој рад у складу с општим актом Националног акредитационог тела, као и накнаду путних трошкова и трошкова боравка. Све остале личне трошкове сноси сам члан рецензентске комисије.

Чланови рецензентске комисије су дужни да на крају сваког дана посете одрже интерни састанак, на коме ће размотрити запажања, ускладити мишљења и формулисати начелне закључке о исходима посете и документацији установе.

Стручне службе Националног акредитационог тела

Члан 11.

Стручне службе обављају стручне послове у вези са поступцима почетне акредитације, акредитације високошколских установа и студијских програма, редовне и ванредне спољашње провере квалитета и друге послове одређене Статутом и Правилником Националног акредитационог тела о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Стручне службе су дужне да:

- 1) проверавају уредност захтева и да ли је високошколска установа уз захтев за почетну акредитацију, акредитацију високошколске установе и студијских програма,

редовну и ванредну спољашњу проверу квалитета приложила сву документацију наведену у важећој контролној листи Националног акредитационог тела;

2) организују и спроводе едукацију чланова рецензентске комисије;

3) обавештавају чланове рецензентске комисије о актуелним ставовима, стручним мишљењима и стручној пракси у вези са пословима из њене надлежности.

Руководиоци стручних служби имају право да присуствују седницама рецензентске комисије, износе мишљења и дају предлоге, у циљу унапређења квалитета њеног рада и побољшања информисаности.

Дужности координатора предмета

Члан 12.

Координатор је дужан да:

1. Иницира, организује и присуствује радним састанцима рецензентске комисије;
2. Провери уредност односно потпуност достављеног извештаја о самовредновању и свих пратећих докумената и по потреби их враћа високошколској установи на измену и допуну;
3. Комуницира са стручним службама Националног акредитационог тела, члановима Комисије за акредитацију, рецензентске комисије и представницима високошколске установе;
4. Организује посету и протокол на предметној високошколској установи;
5. Прати да ли рецензентска комисија у прописаним роковима предузима радње из своје надлежности у поступцима почетне акредитације високошколских установа, акредитације високошколских установа и студијских програма и редовне и ванредне спољашње провере квалитета и у писаној форми обавештава помоћника директора Националног акредитационог тела задуженог за послове почетне акредитације, акредитације и спољашње провере квалитета о уоченом неблаговременом поступању рецензентске комисије;
6. Обезбеди да је извештај написан на исправном обрасцу за израду завршног извештаја;
7. Осигура да завршни извештај рецензентске комисије и сва пратећа документа буду спремна за састанак Комисије;
8. Координира накнадно праћење високошколске установе и предузима све друге потребне радње.

Посебна едукација чланова рецензентске комисије

Члан 13.

Пре посете високошколској установи сви чланови рецензентске комисије су дужни да прођу едукацију кроз коју се упознају са задацима, поступком и сврхом акредитације.

Чланови рецензентске комисије најкасније три дана пре доласка на едукацију достављају прелиминарни извештај у коме ће се укратко осврнути на сваки стандард у складу с расположивим доказима (извештај о самовредновању и друга документа високошколске установе), односно указати који су по њиховом уверењу докази још потребни за доношење објективног мишљења. Координатор прикупља достављене прелиминарне извештаје о којима рецензентска комисија расправља пре посете.

Пре посете високошколској установи комисија се састаје у просторијама које одреди Национално акредитационо тело. Координатор ближе упознаје чланове рецензентске комисије са њиховим задацима и обавезама и детаљније их упућује на основне националне и европске документе за спровођење поступка обезбеђења квалитета у науци и високом образовању. Том приликом се утврђују и главна питања која треба размотрити током посете.

Општа едукација чланова рецензентске комисије

Члан 14.

У сарадњи са директором, Комисија за акредитацију организује семинаре, обуке, округле столове и друге облике опште едукације за рецензенте најмање једанпут годишње, по плану који је претходно усвојен на Комисији.

Комисија најмање једном годишње, одвојено по пољима, организује састанке рецензентата са члановима Комисије из одговарајућих поља, ради унапређења сарадње.

Рок за подношење извештаја рецензентске комисије

Члан 15.

Одлука о именовању рецензентске комисије, коју на предлог Комисије за акредитацију и проверу квалитета доноси директор Националног акредитационог тела, представља основ за ангажовање чланова рецензентске комисије.

Рецензентска комисија се обавезује да у року од 30 (тридесет) дана од дана именовања, достави координатору рецензентске комисије, прелиминарни рецензентски извештај на даље поступање.

Рецензентска комисија се обавезује да у року од 60 (шездесет) дана од дана именовања достави координатору рецензентске комисије, коначни рецензентски извештај на даље поступање.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања Правилника о акредитацији установа, Правилника о акредитацији студијских програма и Правилника о почетној акредитацији високошколских установа у Службеном гласнику Републике Србије.

Број: 06-00-00035/7/2025-01

Датум: 04. 07. 2025. године

Председник Управног одбора НАТ
академик Светислав Божић